

Bruxelles, 25. svibnja 2021.
(OR. en)

8824/21

TRANS 297
AVIATION 124
MAR 84
ENV 312
CLIMA 111
MI 352
RECH 218
IND 129
ENER 181
COMPET 360

IZVJEŠĆE

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Vijeće
Br. preth. dok.:	8652/21
Predmet:	Zaključci Vijeća o Komisijinoj Strategiji za održivu i pametnu mobilnost – odobrenje

I. UVOD

1. Komisija je 11. prosinca 2020. predstavila Komunikaciju naslovljenu „Strategija za održivu i pametnu mobilnost – usmjeravanje europskog prometa prema budućnosti”. Cilj joj je usmjeriti EU prema stvaranju održivog, pametnog i otpornog sustava mobilnosti u budućnosti i uvođenju temeljnih promjena potrebnih za ostvarenje ciljeva iz europskog zelenog plana.
2. S obzirom na važne ciljeve Strategije predsjedništvo je organiziralo niz rasprava u okviru neformalnih videokonferencija Radne skupine za intermodalni promet radi davanja uvida u različita područja obuhvaćena Strategijom te je odlučilo izraditi zaključke Vijeća o toj temi.

II. RAD U OKVIRU VIJEĆA

3. Slijedom toga, prvi nacrt zaključaka predstavljen je na neformalnoj videokonferenciji članova i članica Radne skupine za promet – intermodalna pitanja i mreže održanoj 20. travnja¹, a daljnje rasprave održane su 28. travnja i 5. svibnja 2021. Države članice ujedno su bile pozvane da dostave pisane primjedbe.
4. Posljednja rasprava održana je 12. svibnja i na njoj su članovi i članice Radne skupine razmotrili revidirani kompromisni tekst predsjedništva. Na tom sastanku velika većina delegacija podržala je većinu dijelova kompromisnog teksta, dok su neke delegacije izrazile različita stajališta ili iznijele prijedloge za preoblikovanje teksta u vezi s određenim pitanjima u zaključcima, posebno u vezi s točkama 5. i 10.
5. Nakon iznesenih primjedbi i bojazni na posljednjoj neformalnoj videokonferenciji članova i članica Radne skupine predsjedništvo je pripremilo revidiranu verziju zaključaka kako bi se uzeli u obzir prijedlozi ili bojazni delegacija izneseni na sastanku 12. svibnja.
6. Nacrt je potom predstavljen Odboru stalnih predstavnika koji je na sastanku 19. svibnja potvrdio svoju suglasnost s nacrtom zaključaka Vijeća iz Priloga ovom izvješću i odlučio ga podnijeti na odobrenje Vijeću za promet, telekomunikacije i energetiku 3. lipnja 2021.

III. ZAKLJUČAK

7. Vijeće se stoga poziva da odobri zaključke o Komisijinoj Strategiji za održivu i pametnu mobilnost navedene u Prilogu ovom izvješću.

¹ ST 7891/21 i njegove revizije.

Nacrt

ZAKLJUČAKA VIJEĆA

o

Komisijinoj Strategiji za održivu i pametnu mobilnost

UZIMAJUĆI U OBZIR:

- zaključke Europskog vijeća iz prosinca 2019.² i prosinca 2020.³ u pogledu klimatskih promjena;
- zaključke Europskog vijeća iz listopada 2020.⁴ i izjavu članova i članica Europskog vijeća iz ožujka 2021.⁵ u pogledu digitalnih pitanja;
- Zaključke Vijeća o strateškom promišljanju plana za nepredvidive situacije za europski sektor teretnog prometa u slučaju pandemije i drugih kriznih situacija velikih razmjera⁶;
- Zaključke Vijeća o usklađenosti s higijenskim mjerama i mjerama kontrole zaraze potrebnima za osiguravanje prekograničnog kolektivnog prijevoza putnika⁷;
- Zaključke Vijeća o napretku ostvarenom u provedbi transeuropske prometne mreže (TEN-T) i u vezi s Instrumentom za povezivanje Europe (CEF) u prometu⁸;

² EUCO 20/19.

³ EUCO 22/20.

⁴ EUCO 13/20.

⁵ SN 18/21.

⁶ ST 12391/20.

⁷ ST 9699/20.

⁸ ST 15425/17.

- zaključke Vijeća naslovljene „Prioriteti za politiku EU-a o pomorskom prometu do 2020.: konkurentnost, dekarbonizacija, digitalizacija za osiguravanje globalne povezivosti, učinkovito unutarnje tržište i pomorski klaster na svjetskoj razini”⁹;
- Zaključke Vijeća o digitalizaciji prometa¹⁰;
- zaključke Vijeća naslovljene „Sektor vodnog prometa EU-a – izgledi za budućnost: prema ugljično neutralnom, automatiziranom i konkurentnom sektoru vodnog prometa EU-a s nula nesreća”¹¹;
- zaključke Vijeća naslovljene „Uspostava tržišta vodika za Europu”¹²;
- Zaključke Vijeća o budućnosti energetske sustava u energetskej uniji kojima bi se osigurala energetska tranzicija i ostvarivanje energetske i klimatske ciljeve do 2030. i nakon toga¹³;
- zaključke Vijeća naslovljene „Osigurati da oporavak bude kružan i zelen”¹⁴;
- zaključke Vijeća naslovljene „Željeznica kao predvodnik pametne i održive mobilnosti”¹⁵;

⁹ ST 9976/17.

¹⁰ ST 15431/17.

¹¹ ST 8648/20.

¹² ST 13976/20.

¹³ ST 10592/19.

¹⁴ ST 13852/20.

¹⁵ ST 8790/21.

1. POZDRAVLJA Komisijino predstavljanje Strategije za održivu i pametnu mobilnost¹⁶, koja uključuje srednjoročnu i dugoročnu viziju za okolišno i klimatski prihvatljiviji, digitalizirani, otporni, pravedni i konkurentni sustav prometa i mobilnosti;
2. PODUPIRE Komisijinu viziju da europski promet učini održivijim, uključivim, inteligentnim, sigurnim i otpornim te da osigura da prometni sektor uvelike doprinese postizanju cilja klimatski neutralnog EU-a do 2050. u skladu s Pariškim sporazumom, kao i obvezujući cilj domaćeg neto smanjenja emisija stakleničkih plinova u EU-u za najmanje 55 % do 2030. u odnosu na 1990.;
3. u tom pogledu SMATRA da bi, usporedno s prijelazom na održivije načine prijevoza, svi načini prijevoza trebali doprinijeti znatnom smanjenju emisija u prometnom sektoru do 2030. i do 2050. na način kojim se čuva njihova konkurentnost i uzima u obzir njihov potencijal za smanjenje emisija; u tom kontekstu POZIVA Komisiju da procijeni, u skladu sa zahtjevima za bolju regulativu, kako će se svakom mjerom predviđenom u Strategiji za održivu i pametnu mobilnost osigurati da načini prijevoza mogu najbolje doprinijeti postizanju navedenih ciljeva za 2030. i 2050., među ostalim putem detaljnog ispitivanja okolišnog, gospodarskog i socijalnog učinka na razini država članica;
4. osim toga, ISTIČE da bi se naponi za postizanje ciljeva smanjenja emisija trebali ostvarivati zajednički na troškovno najučinkovitiji mogući način uz sudjelovanje svih država članica, uzimajući u obzir pravednost i solidarnost te različite polazišne točke i posebne nacionalne okolnosti država članica, uključujući okolnosti otočnih država članica i otoka, a da pritom nitko ne bude zapostavljen;

¹⁶ Komunikacija Komisije naslovljena „Strategija za održivu i pametnu mobilnost – usmjeravanje europskog prometa prema budućnosti” (ST 14012/20 + ADD 1).

5. kako bi se znatno smanjila potrošnja i ovisnost o fosilnim gorivima, SMATRA da ambiciozan, ali uravnotežen pomak prema vozilima, plovilima, zrakoplovnim sustavima i flotama s nultom stopom emisija, uz promicanje osviještenosti i predvidljivosti za sve strane, od dobavljača do potrošača, zahtijeva ažuriranje zakonodavnog okvira EU-a u skladu s načelima funkcionalnog unutarnjeg tržišta, kako bi se olakšalo stavljanje na tržište i uvođenje alternativnih pogonskih sustava (poput onih koji se napajaju električnom energijom ili vodikom), uz opsežno uvođenje potporne infrastrukture, uključujući stanice za punjenje ili opskrbu alternativnim gorivima; u tom kontekstu SMATRA da rješenja s niskom razinom emisija i goriva s niskim emisijama ugljika ili obnovljiva goriva za uporabu u prometu mogu pružiti učinkovita rješenja za tranziciju te da bi trebalo pojačati napore kako bi se u svim vrstama prijevoza izbjeglo stavljanje na tržište prijevoznih sredstava koja najviše onečišćuju okoliš;
6. NAGLAŠAVA da bi se načela „onečišćivač plaća” i „korisnik plaća” trebala odražavati u mjerama prometne politike za sve vrste prijevoza; NAGLAŠAVA da bi trebalo uvesti poticaje za promicanje uvođenja održivijeg prometa, među ostalim za obnovu i prilagodbu vozila, plovila, zrakoplovnih sustava i flota;
7. NAGLAŠAVA da su digitalizacija i promicanje inovacija u području zelenih tehnologija ključne pokretačke sile dugoročne globalne konkurentnosti prometnog sustava EU-a jer se njima može poboljšati održivost, među ostalim smanjenjem onečišćenja, osigurati veća učinkovitost, sigurnost, zaštita i udobnost i promicati integrirani multimodalni prometni ekosustav te u tom kontekstu POZIVA da se pri razvoju politika za mobilnost i promet zauzme pristup utvrđen u Izjavi iz Passaua od 29. listopada 2020. naslovljenoj „Pametni dogovor za mobilnost: oblikovanje buduće mobilnosti digitalizacijom – održiva, sigurna, zaštićena i učinkovita”; PODSJEĆA na to da multimodalnost zahtijeva multimodalne i interoperabilne informacije o putovanjima, izdavanje karata i plaćanje;

8. PODSJEĆA na važnost aktivnosti istraživanja i inovacija za jačanje održivosti, digitalizacije i otpornosti sustava prometa i mobilnosti te osobito POZDRAVLJA doprinos koji bi partnerstva uspostavljena u okviru programa Obzor Europa trebala dati u tom pogledu, istodobno naglašavajući to da su u tu svrhu, uz razvoj i uvođenje inovativnih klimatski neutralnih tehnologija, potrebne i promjene u ponašanju korisnika sustava prometa i mobilnosti;
9. NAGLAŠAVA da bi naponi u području istraživanja i inovacija unutar kooperativne povezane i automatizirane mobilnosti trebali obuhvaćati sve vrste prijevoza na način kojim se postiže poboljšanje sigurnosti i učinkovitosti prometa, smanjuje zagušenje i doprinosi ciljevima u području klime i okoliša, dok se istodobno potiču interoperabilnost i zaštita podataka u fazi uvođenja te pružaju uključivi, dostupni i povoljni primjeri upotrebe; PODSJEĆA na potrebu za pripremom infrastrukture za potporu automatizaciji;
10. POZIVA na brzo donošenje inicijative o EU-ovu prostoru za podatke o mobilnosti, kojim bi se trebao osigurati pravedan, pouzdan i siguran pristup podacima i njihova interoperabilnost radi veće učinkovitosti prometa, među ostalim radi promicanja neometanog multimodalnog prijevoza putnika i robe, istodobno težeći interoperabilnosti podataka s drugim povezanim podatkovnim prostorima; PRIMJEĆUJE da bi se razvoj inteligentnih prometnih sustava trebao i dalje zasnivati na širokom skupu elektroničkih komunikacijskih tehnologija (kao što su mobilne i bežične telekomunikacijske tehnologije), kao i na strateški ključnim uslugama i infrastrukturi kao što su Galileo i EGNOS;

11. NAGLAŠAVA da je dovršenje jedinstvenog europskog prometnog prostora i dalje temelj prometne politike EU-a te ISTIČE da je za ostvarivanje tog cilja te postizanje održivog i pametnog prometa i mobilnosti preduvjet izgradnja otporne, ažurirane, multimodalne i visokoučinkovite prometne infrastrukture kako bi se doprinijelo povezivanju i integraciji svih država članica i regija EU-a, uključujući udaljene, najudaljenije, otočne, periferne, planinske i rijetko naseljene regije, u cilju poboljšanja slobodnog kretanja osoba, robe i usluga; u tom kontekstu PODSJEĆA na važnost dovršetka osnovne i sveobuhvatne transeuropske prometne mreže u utvrđenom roku, među ostalim rješavanjem pitanja veza koje nedostaju i uskih grla, te pozdravlja daljnju integraciju gradskih čvorišta;
12. SA ZANIMANJEM OČEKUJE Komisijino predstavljanje predstojeće inicijative za gradsku mobilnost i u tom kontekstu ISTIČE važnost promicanja aktivne mobilnosti kao što su vožnja biciklom i hodanje, korištenja javnim prijevozom i novim uslugama mobilnosti, učinkovitog upravljanja mobilnošću, multimodalnosti i održivih prijevoznih sredstava u svim vrstama prijevoza (cestovni, željeznički, vodeni i zračni), kao što je zatraženo u Deklaraciji iz Graza od 30. listopada 2018. naslovljenoj „Početak novog doba: čista, sigurna i cjenovno pristupačna mobilnost za Europu”; u tom kontekstu PODSJEĆA na to da je javni prijevoz ozbiljno pogođen krizom uzrokovanom bolešću COVID-19 i da bi cilj odgovora politike na krizu trebao biti vraćanje povjerenja i povećanje otpornosti javnog prijevoza, ubrzanje njegove održive transformacije i modernizacije, uz istodobno osiguravanje cjenovne pristupačnosti prijevoza s obzirom na njegovu ključnu ulogu u društvenoj i teritorijalnoj koheziji;

13. ISTIČE da bi sustav prometa i mobilnosti, iako postaje održiviji, digitaliziraniji i automatiziraniji, trebao i dalje biti usmjeren na korisnika i čovjeka. Prometna politika EU-a trebala bi biti uključiva te promicati dostupnost i pristupačnost svima, uključujući ranjive skupine kao što su starije osobe, osobe sa smanjenom pokretljivošću, osobe s invaliditetom i djeca. Trebalo bi osigurati cjenovnu pristupačnost kako bi se izbjeglo siromaštvo u pogledu prijevoza te povećati sigurnost u prometu, među ostalim i u pogledu aktivne mobilnosti. Prometnom politikom EU-a trebalo bi nastaviti poboljšavati socijalne uvjete u svim oblicima prijevoza, uključujući uvjete rada, povećati mogućnosti prekvalifikacije i privlačnost radnih mjesta u tom sektoru; SVJESNO JE ČINJENICE da bi cilj prometne politike EU-a trebao biti uklanjanje nejednakosti i promicanje rodne ravnopravnosti te prava i jednakih mogućnosti za sve. Očekuje se da će se horizontalno uključivanje tih ciljeva uzeti u obzir i promicati tijekom pripreme, provedbe i praćenja mjera prometne politike; ISTIČE potrebu za učinkovitim javnim angažmanom i socijalnim dijalogom kako bi se u politikama prometa i mobilnosti na odgovarajući način uzele u obzir promjene u potrebama ljudi i dionika;
14. NAGLAŠAVA da je potrebno osigurati da se promet i logistika u potpunosti oporave od trenutačne krize uzrokovane bolešću COVID-19; ISTIČE da se gospodarskim odgovorom na tu krizu pruža prilika za ubrzanje održive transformacije i modernizacije sustava prometa i mobilnosti te POZIVA Komisiju da brzo predstavi napredak koji je postignut u pripremi plana za nepredvidive situacije za promet kako bi se bolje odgovorilo na pandemiju i druge velike krize, kako je to zatražilo Vijeće u svojim Zaključcima o strateškom promišljanju plana za nepredvidive situacije za europski sektor teretnog prometa u slučaju pandemije i drugih kriznih situacija velikih razmjera;

15. NAGLAŠAVA da je važno imati na umu i međunarodnu dimenziju prometne politike kako bi se povećala konkurentnost, održivost i učinkovitost prometnog sektora EU-a nakon globalnih kretanja te preuzeti aktivnu ulogu na međunarodnim forumima, osobito u kontekstu uspostave globalnih standarda i očuvanja jednakih uvjeta za sve;
16. PRIMA NA ZNANJE procjenu Komisije, sadržanu u Strategiji za održivu i pametnu mobilnost, u pogledu ukupnog manjka financijskih sredstava u iznosu od otprilike 230 milijardi EUR godišnje do 2030. koji se odnosi na mjere potrebne za ostvarivanje vizije otpornijeg, održivijeg i pametnijeg sustava prometa i mobilnosti, uključujući napore u pogledu tranzicije; ISTIČE da su odgovarajuće financiranje na razini EU-a, kao i javno financiranje na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini te privatna sredstva ključni za rješavanje znatnih potreba za ulaganjima koje proizlaze iz povećane ambicije u vezi s pametnim i održivim rješenjima u svim načinima prijevoza; u tom kontekstu POZDRAVLJA tekuću reviziju politike financiranja prometa koju provodi Grupa EIB-a u širem okviru plana za klimatsku banku za razdoblje 2021. – 2025. i NAGLAŠAVA potrebu za usklađivanjem te politike financiranja s ciljevima prometne politike EU-a u skladu sa smjernicama utvrđenima u ovim zaključcima Vijeća;
17. POZIVA Komisiju da redovito prati jesu li mjere politike predviđene Strategijom za održivu i pametnu mobilnost dovoljne za ostvarenje tih ciljeva prometne politike EU-a ili bi mogle biti potrebne dodatne mjere.
